

قلى نان طفيل ختش بُورا نان محمد طينل بابى يمان دين محمد كول بابى يراغ بى بى قوم كراغ بى بى قوم بخيان بنجابى تعليم جارى ك جين بارئ كرفروري ١٩٢٤ ع جين بارئ كرفها كرفروري ١٩٢٤ ع جين بارئ كرفها كرفرور والاضلع شيخ به بين تاجي كالوني و را ناسطري بالمقابل سمرة بين في كمري مشيخ لوره و و د الاهور بين دابيته فريكفر شيجوري بالمقابل سمرة بابن دابيت بخندا كيشرى و دو دوري بالهور

سیمے حق لکھاری دیے

ترتثيب

جان نجیاِن (سیمکانٹر) وار**ث** رم**یت دان**ناع_{ر (ب}ردفیسروینراحقر) 11 70 يارَتِ يا رسُولُ الله پیجیان میرکھ 14 بےزبان 41 47 25 يادال

دا کلال دی تاریخ 2 ۲۸ جيول 8. اکدی اے دندگی 81 ميرك فكدايا 24 تبراخواب تفكيوان 41 بانڈی 44 بثكبابويا 45 سوال اُ دبی اجلاس 41 وبلا 44 وجبورا 4 أكبيل 48 اک احباس

4	بلطح تناه دي حصنور
٠	بُزول
. 49	طامون
Al	پنھ
٨٣	ابن مَرِيم
٨٥	سوالي .
A4 .	مۇم
٨٨	بخومی بخومی
19	اُڈیک تا میں
9.	متنى دى خشير
95	بے اتبارا
98	میں کیڈا چینگا ہوندا رورز
94	کو کی
1	وائٹ ہاؤیں
1.1	وندً
1.4	در /•:
1.0	السمير

1.1	. =		2	اسیں وارث بنجاب و۔
1.9				بےجتی
11-				سوجال
III				كلتياج
114				وينيس
14.				ىنياداندو
Iri,				الوارد
ırr				بۇرن كىجىسىم
144				1

جان بھيا<u>ن</u>

ادہ افہن صاف اسے قادہ اہمام زدہ دی ہنیں ایس لئی ادہ کل فردہ دی ہنیں ایس لئی ادہ کل فردہ دی ہنیں ایس لئی ادہ کل فردہ دو ہنیں یا ڈندا ؛ ادہ دہماتی و کو میاتی و کا ایک دیندا دہماتی و کا ایک دیندا کے دہماتی و کا ایک دیندا کے دہماتی و کا دیندا کا دیندا کا دیندا کی دیندا کا ایس کے زود کی میندگر دیندا کی دیندا کا ایس کے زود کا میندگر دیاں اکھاں ما مینے نما دہدیاں اکھاں ما مینے نما دہدیاں اکھاں ما مینے نما دہدیاں ا

منینی دکورنسنه او چ انسانی رشتیاں دی جیٹری توڑ بھی کیتے اور فنش اوس توں کو کھھدا اسے تے اوس وا ابہہ کو ھنا ای اوسدی شاعری وی صا

ہیں بہلے کہ میچکا وال کرا د ہول اپنی میٹی نال چرکھا چیار لیے تئے اوپا ا ہہو پیارای اوپریاں نیطال وچ گجگنووال وانگ بنی بنی تنے چیٹی چی دوششنی کھلاری دکھوا لسے ابہودوشنی ذندگی وہال کا لیاں واہوال وچ اوس لئی قطبی نارا بن دی لیے تئے اوسؤول مُنزل وکل ٹوری دکھوی لیے۔

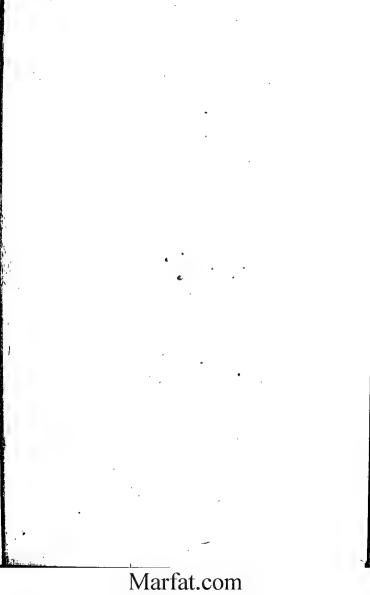
خدیش آک جوان شاعرائے نے کیدھرے کدھرے ادہ سے لیھے وہ کئی دی نمایاں ہوجا ندی سُلے۔ آک جوان آدی ذندگی توں جٹریاں آساں نے اُمبدال لائی کیدوالے اوہ جدوں گوری مہندیاں نظری نہیں آدندیاں تنا اوہ سے لیھے فیج می کی دا نمایاں ہوجا ناآک قدر تی اُمرین جاندالے۔ ایسر کل جربے نے ویلے نال ای پینہ جبدالے کو زندگی دا اس حصر سے اور دارگوپ رہک مہندیاں نہیں۔ بہنچا جھے اُس کے زندگی دیاں ساریاں کو تاناں محروسے اور جاندی کے زندگی دیاں ساریاں کو تاناں سے مرحانا سال اور کی کو حالہ یا رہیں۔ جو حالی مرد سے اور جو انہیں ہیں۔ جو حالی مرد سے اور جو دمالی مرد سے اور جو دمالی مرد سے اور جو انہیں ہیں۔ جو حالی اور کی دیاں ساریاں کو تاناں تاریاں ہیں۔ جو حالی ہیں۔ جو حالی ہیں۔ جو حالی ہیں۔ جو حالی ہیں۔

ادمه یاں نظال دسے موضوع بڑسے صاحت نے او ہسے مشام سے ڈھیر گفتے کہ کھے ہیں ۔ نظمال دسے عنواناں تول ایس کل دانتارا اپنے آپ ای سوجاندا ایس نظا " را مطال دی تاریخ " نجوی " ہے اتبارا " تے " پانڈی " ایسے عنوان نیس مہمال دل دہری نظر دی وسعت دا دیروا آپ ہے آپ سوجاندا اسے پر ایمیال نظال دسے پڑھن مال مہر چلدا ہے کہ کمیوی شاعر باسم دی منا فقت بھری محیا تول ایسے اندر دل مراجعت کر دائے۔ کمیوں سے اندر دی مینیا او ہول ایس کی کھیل جبل توں پاک سے صاحت نظری آؤندی لیے۔ ددم ل اوہ باہر دی دُنیا نوں وی وُل حیل توں پاک سے صاحت و کیمنا چاہوندا لیسسے جدایں واٹھن ہوّا نظری نہیں آؤندا سے فیرا ندروک مراجعت قدُرُق سے بھینی بن جاندی ہے۔

طفیدل خاتش دیاں نظال دے ایس بی جموعے وہ گر ۵ کا نظال شال میں۔ ایس جموعے وہ گر کا کہ نظال شال میں۔ ایس جموعے وہ گر کہ کہ اشارے میں۔ ایس کی دیتے ہیں اوس دُل کھی اشارے کردتے نیں ال بی تی اس کر کھی اشارے کردتے نیں ال بی تی ہوں دائے دہرے وہ جال کہ تی ہوں کہ دیا ہے دہرے وہ جال کہ تی ہوں کہ دیا ہے دہرے وہ جال کہ تی ہوں کہ دیا ہے دہرے وہ جال کہ تی ہوں کہ تی ہوں

میرامقعد طفیدل خدش دسے کلام دائخ یک انہیں نے دای و دسم کر اس کے دای و دسم کر اس کے دای و دسم کر اس کا اور کے قیاں دسے بھیائی دا ادادہ اسے میرامقعد نے اس کون کون کا ادادہ اسے میرامقعد نے اس کون کو دا ادادہ اسے میرامقعد نے اس کون کو حسک ماصل ہوئی اسے میروں خدش و ایری گرمی ہے کہ میری بنیاں میروں ہے اس کے اس کے اس کے اس کی دا دا دھالگا اسے تے خدش و سے ایری کون میری بنیاں میرای بنا سے اس کے اس کا میری بنیاں میرای بنا سے میں میری بنیاں میرای بنا سے میری بنیاں میرای بنا سے میں میری بنیاں میرای بنیاں

سلّم کاش مار فزوری ۲ ۱۹۹۶

وارث رميث اثناعر

پنجابی زبان وج پابندنظم دی روایت بری برانی تصضبوط اسے تے اوب وی اہمصنعت لوکائی دسے مزاج دسے وی لوسٹا نیرسے رہی کے ۔ ایبدسے راہی شاع کوشش کروے رہنے ہیں کہ ساجی المرہبی اضلاتی تے قومی ایک نوں الله زمینی تے دوا لڑی اخارٰ وہاں نظاں زبان ستے بیان دسے حیا لے نال ایس کچھراً تے کہمییاں جان کہ ادمهال دی همپیم تنے ادمہیاں دسے ا بلاغ دِ ج کوئی شنئے رکا دسٹ ندبنے ۔ مارسے اول نے شعری اوا زات تفہم نے ابلاغ دسے عل اوس سکول سو کھا سوسا تے اُنٹر بھر یا بنان لین کورنوں وج لیا ٹدسے جاندسے میں۔ ایسے آجی وا سِٹاسی کم ما ڈے وڈھے د ڈھھے عالم فاصل شاعراں دیاں بکھتاں بڑھھ ککھے ادکاں ہے ال العام لوكاتى وج وى نرصرف إكوجيال مقبول بونديان سُرمكون مقصدية تقاصنيال نول دى م ابر لېراكر د يان نظم دے اس الكوب را جي لال نف بال دیاں کماناں دِجِّل خیالاں تقریباں دے جلاتے ہوئے تیرسیدھے ولال تے ذہناں تے جلکے گلسے کن تے اپناں نوں گھائل دی کروسے کن تے قائل دى - حالات تے تقاصے مدا إكر جي نيں دمندے۔ تبديمياں دا فطرى على مركب ا پنا از پا ماتے و کھاندا رسندا اسے ۔ مغربی اُدہتے تنفید سے اڑ بسیر اراکے اِل پنجال زبان ودوري إميدنظم دسے ال ال آزادت فيرشرى ظم فوك رواج ميايابيد تبدای کچرنویال دلیلال دی او وج اک لور دی سے تجربه وی افیش وی سی فراردی -ایمنے کے مدیک عصری تقاضیا ستے اوڈاں فرل اورا دی کیتاتے کانی

مدیب ناکام دی دہی تے بچی گل اے کتھیم الملاغ تے آن و چسمولت بیدا کمان دے جیڑے نوب الم ایمنول دکا گیاسی اوسے نوب دی لاج دکھنا ایمنو کو دائی کی اوسے نوب دی لاج دکھنا ایمنو کئی کا در ایمنول دی کھی بھا مگول کا بیاب کوششال وی کیتیال ۔ اُج بیجا فی ذبان و دی پا بندنظم وی کھی بھا آزاد نظم اگر ہے تے اپندنظم کی کے تے یا بندنظم کی دار دی ایمنول اُج وی اور کا انداز کا انداز کا کی ایمنول اُج وی اور ما ان اور کا انداز کا کا ایمنول اُج وی اور ما ان انداز کی کا انداز کی کھی اور کا ایمنول اُج وی اور ما ان انہیں مل سی جیٹری کہ بابندنظم وک می کو رہا ہے اور کی ایمنول اُج وی ایمنول اُج وی اور ما اُج وی اور ما اُن اُنہیں مل سی جیٹری کہ بابندنظم وک می کو رہا ہے ایمنول اُج وی ایمنول اُج وی اور کا اُن اُنہیں مل سی جیٹری کہ بابندنظم وک می کو رہا ہے ایمنول اور کی تھی ایمنول اور کی تھی ایمنول اور کی تی ایمنول اور کی تھی اور کی ایمنول اور کی تھی ایمنول اور کی تھی ایمنول اور کی تھی اور کی ایمنول اور کی تھی تھی ایمنول اور کی تھی می کا در داداد میں اندرول میں اندرول میں اندرول میں اندرول میں اندرول میں ایمنول کی ایمنول کا دی تے ایمنول کی کو کا توں آئی تی آئی تی تھی ایمنول کی کو کی کا کو کا کو کی کا کو کی کو کا کو کی کی کا کو کی کا کو کی کا کو کی کا کو کا کو کا کو کا کو کا کو کی کا کو کا کو

مدیت فرجان لوچول دست گھٹ کھاری ایسے ہیں جہڑے اکودیکے
پابند تے آزاد نظر کوروی رہے نیس نے او بدا کا ن وی قائم اکھ رہے اس اس حالے قول جیڑا اک ناں بڑا نمایاں ہوکتے کھر کے سامنے آؤندالے ا وہ طفیل خات دا اسے طفیل خاتش ہوری ہے ہم ن کھانویں فرجان نہیں رہے کیوں جا دہناں دسے سردا اِک دی وال اوہنال می جالی دی گاہی دیں لئی تیاد کیا موجودای نہیں نے اُنج دی اوہ اُج کل دیاں رواجی عمراں دسے دھ توں کانی اُکے نیل چکے نین کیا وہناں دی شاعری اُج دی جوان اسے تو بنت جالی رہے گی۔

رواجی طورتے نہیں کہتے ۔ ایہ دے وہ اوہ سادے دیگل میں دسی یا دواجی طورتے نہیں کہتے ۔ ایہ دے وہ اوہ سادے دیگ موجود میں جنال ہی منگ مرد در دِن دمی دی ایستے دموسے گی دی - ایس نوں بہلا " چُب داموسم " دسے نال نال ادہ اپنیال عزلاں دامجوئعہ دسے پیکے نبیں ستے نہ حرف نقاد صفرات کولوں سگوں جدیہ عزل دسے مان تران شاعرال کولوں وگا بنی عزل دی فنی تے فکری کمیاتی دا لوم یامنوا چکے نیں۔ اج ساڈے سے ساہنے اد ہنانی یا بابند تے آذا دنظاں داادہ مسودہ اسے ہنول ادہ" مہنی دی خشبو "شدے نال نال تا بی شکل دسے رہے نیں -

' مِنْ دی خشبو" و چ شامل نطال یا بنددی نیں تے آزا د دی کتے کمیا لئی نیں تے نیجیاں وی۔ تے میں طران خلاں دا ایم یحموعدادس کیاری وانگوں لگدا اے جدے وچ رنگ دنگ وسے تعبل ون سونیاں جمکار کھلار دہے مون ایمنال تکا تے ہکاں دے کئی احساس تے رکوب نیں ، ابہر بعے ذہناں نوامعظر کرف نیں نے اصطراب اشکاروی با دیند سے نیں -ایمنال باروں بھے نظرال لول طرادت بلدی اسے تے بیکال اُتے انتظرادی تران لگ بیندے ہیں ۔ ابید تقام تے مرتبه رُبال كُفت لِكفنال وسي نفيب في جهوندا است كدنبده ادمينا ل نُولُ يُرُهُ مَا تے اپنی مُرضیٰ ال نشروع کوسے برا بینی مرضیٰ ال دہناں نوں جیٹر نہ سکے ۔اجیاں لكمضانًا وسُ درما والمُحَوَّل سونديا مَن مِن جديا رحيلاً ل ترُن والسيانوُ لينيال بنيال تے لوری دبندیاں اپنے نال لئی تھیرزیاں ہیں تے اوہ اوسناں مے سنگ بھائی كِنّا لِمَا بِينده كِيون ندكر لِنة بِها وسُونٌ تَعْكِينون وااحساس نبك منين موندا طِينل منش دیاں ابندتے لمیاں نغلاں وچ جذبے دی شِرّب^ن موچ دی اچیا ئی نے بحل دی روانی باروں کھواہی ہی کیفیتن بیدا ہوتی لگدی اے مرابہ نظال ابینے از یا ر دن بڑیاں بھردیاں ہیں نے اپنیاں دِحِیّل شاعردا ا بینے نن ال خلوص ڈکھ ڈکھ میندا اے۔

سوس طرحہ ہیں۔ ا خلن موری اپنے آپ نوں دارث شاہ دے داراں وج شام کر سے نین او بہناں دے ایس بیان دی سچا تی بھال لئی دارث شاہ الا دہنا ہی نکری

فنّى مانجه دا دېروا صروري لگدا اسے - إك زوما نوى تعبته مهونديا ل مويال دارث شاهى مِيردى أنان دى ماناتے صلاحا يھے اوہ ساجی شعور برا اسسم كردارا داكر داك حير الله تعالى ف وارث شاه نول وافر عطاكتا بهوياسي - وارث وي هيرنول ، ينافى تارىخ ابسے باردن كي اجا مذاك كدا يهدسے وج اوس سم در بناب د بے سیاسی سماجی اخلاقی او فتضادی معاشرتی ندہبی تے تعلیمی سُجتے مہاوال تے بڑی دانشندی ال جان یا یا ہویا اے۔ وارث شاہ نے اپنے دیاں دسمال قدر واجال نول ایست عهد وی تهذیب نول تے اپنے سمے دے وسیب دیال شيّان نيك فرك بنجا بي زبان وج اليجيع المعفوظ كبنا رائع صددل سي وارث دي مير طبطف ال تعاصل وج اسي اوس ديلے دے بنجام جي مورت نول بنال ا كَفَان نال وكيدر سيسمون أن بملتن في بنجاب دى وُسُول إرسا في نظر "كلت أج" وج جيمري واقفي دِتي ليعاد برميم طابق الوال دا بجيالالم لوری دینا ، تجیناں دا دِیراں بذل تھٹا ا ، کُٹریاں داگِدھا یا نا تحقیاں یا نی شے كر من المراد المريك كرف كندها ولبنا وستون وج مثيارال دا پیگیمان یا نا ۔ دِنان دہماڑاں تے ہمندیاں لانا ، سُرگی دیلے دُدّھاں دِج کڑیا يا ا ـ كنكان دى دا دْهْي ويلے دْهولان دا وُجنا - بِبْدُان وِچ يبلے كُمّا - چاہيے كُنُتَ دامِرِذا كَا ذَ اُستَ بِمِنْ داجِوْى وجانا ـ كَعبرودال وا فرانكال سني كُورُ إل ون تيل لالا مح كاناككو ، تع حملاران حرا مد ولينيان تع كفيّ بشرات حيث مانا. و مرجان جانا ۔ وصولے تے ماہیے گاؤنا ' ہلاں تے پنجالیاں وچ مداں دیاں جران عراكي جدية ول نورك بولان شمفنا ، كل كوبرال تي سال مبيط بنا يصفر بنات را منحه دُك مُنكه يعيد لند با بال ت بزرگال كول انتُرال نے جاناں دا احتراہ ڈرنا ، تے اتی عمراں داسب لتی خیال منگئا مِنتشِ سے عہد درينجاب دا نقشه کے رہضاش نے امپرسب مجماینے بچین تے لڑکپر فی حکیا دى تى مانيا دى . اج ا دېنول اېيرىب كھے گواچا گواچا گلدالے ـ ابېوا ده گھاڻ

اع ابیداد مصدلی ایبوا ده المیدت و کھدامے جینے خلق فرل وکھی بنایا ہویا لیے۔ ادہ رقی دے ناں تے مشبت قدراں دی بربا دی تے مک بک رونداتے رواندا اسے۔ پنجاب دے مینیدوقی موسنے دریب اول دہری ہیلی جاتی اوروں سی صدر ل وہندل ر در گار دی بھال دی پیڈ چھیٹ کے منہراؤ کا پا۔ انتجموں کی ڈیا تھا دیر کھیا دیری تے ہور ای پر پیروی نیڈنال کوسے کوائیں دا بیطہ تنے رہندا ای سی ایس بار ول تحداثی دا مرکھ بهبتا بهادا نه لكانه بر كجر عبداتيا ل فيروى لاركيتال في شاعرى دالهجدود د بلا بركيا يشهري حِالَى تِسَايِد بِدويّال نِهُ مُعِدِ نَوْيال مُوعًا مَال دِيّال مُسْكُوبِ مُسْكُولُ مِنْ الْمُراكِم الْ ساريال كوششنال دانيتجد وكعال ترتفيكهال دئ شكل وج ائ كلدارسا . فوي فوي مونوع تے سزا فزیں لمدے رہے تے " بزول " " میں کیڈا چٹکا ہوندا " " اُدبی اجلاس " یا ٹری " رُبُّه " " آمْ يُكِي " مُعْصِرًا و دير صنور" تي "تخليق كار" جهيان كميال كنيال ننظمال تخیق ہوندیاں رمہیاں ایمنان نطال دِیج موجود طننز اُدکھتے کرب تے نویل حساس والذاذه بخوبي موراك والبيدنظال اليس بارول المم بس كدايهنال وج شاعرساج فسي دُلِقال دا ذِكر ذا في حاكم النبير سكوا مطلوم فيق دا نرجمان بن كردا اس ـ زا في حاك توں ابدادہ دوری حدول مرد درتے کسان نوگ بیلی داری اینے حق دے حاصل کرافی ا بحساس دوایا جارمیاسی - حالات مجدایسے سن که حلفیل خلتی اوسال لوکال دے مجمِّمتْ وج سئ جبر منظلومان تغمزد درال دميدي دي كل كرن ورج بنظامر أكر أكرس والس سمع كلهيال جان واليال نظال وج حفاتش مورال بزي فعرب إزى دى نناعرى دكينتي سگول دُهرتي نال پنے بيار دا حاله ديندياں سويان المظال دي آریخ "جبی نظر کھھکے احساس دوا ایک پنجاب دے دسنیک بڑی عیرت تے انابیتی نال حياتى كر ديم إست نيس ستنا دمهنال نول ابني ايس يجعيان نول كوانا نهيس جا مي دا-ایس نظم دیج اوه زمینی حوالے تول محرکتیت سنے آزادی دسیمتوالے می دارال تے بهادرال دا ذِكروى كرديني قيطامتي الماندوج مظلوم طبقيال دي حرصك ودهان دا فرض دی بُچُرَاکددے نظراً وَمْدے بیں نظم" الیس دارث بینجاب دے"

دا بعروی ایسے المار دا اسے ابہدے را ہیں شاعر اپنے فلکارتے فکھاری سائقیاں نول دی اپنی تخریک ورج شامل کرن تئی پریر دائے ۔ ایمنان نظمال جے شاعردالبحر ثرا تواباتے مذہر بڑا اکھردال نے ملوفانی الیے ۔

دےموا*نے تے*مقابلے کردائے پر ادیھے اِک دی گل لینے وُدگی ہمپس دررى قاده دان كيتى دى جذب يا رون جيك أعدا اس قرام

مصفح تُعكدا يُحكمدك فردي ا د بدی دکھوڑ دا تمرمریا وال

جقے دُکھای دکھاہے فردی حی که دا ایساً دینفی جا دا ل

(نُورب بجيم)

نظم" مٹی دی ختبو" جہنوں کہ نظمال دے اس گریے جمبُوعے واسرانوا بنن وانشرت وی ممیائے ایمدے وج اپنی دھرتی تے اپنے دسی مال المنتش مورال دى عيّدت دا اظهار طراكب مهادات والها نهامه نظم" موال " ت " يجهان" وج دی بنجاب دی گل کیتی گئی اے پر ایستھے انداز شکو کے والے کہ نویں وُور دیاں بوڑاں تے اُ فرا تفری نے بنجاب دیاں مُشبت نکدراں نے مبنی دسمال رتباں وزُن مُكادّاك تيم منيني دور ف مرحبت دي النال بنديان وحيّاسيًّا دا وی سنیانا*س ک*رد قالمے ۔ نظم " وینس " خنش موران دی حفیقت پہندی ستے ا دہناں نے دلیں بیار دے مذبے فوں برے موجنے تے اُڑی عرب انداز وج ظام کردی اے اوہ دمیس دی تعربیت وچ کسے تنل نوں تے اوہ سے حس دے بیان دِی کے کیوی توں کم نہیں لیندا سگوں اور سے اِک اِک بیکوستے رقمی حقیقت بند نال جائن إندا اسے إد بسلے مين دا بُورى سِجائى نال اعتراف كردا لسے براستے دى اد مہنوں اپنا دیں اپنا بینجاب تے خاص کر اپنا لاہور مہیں تھبلداتے اور سے اندر دا احساس كيار أملداك كرسه

بڑاسوسنا ایں وینس - پر

تؤل ميرے لهود وركا منيس

طفيل خان بورال دبال فلال دا فكرى تے علامتى كىلار الكمة اولها كي ېرا ده اينے مركز تول دُ درېون لني كيے صُورت وچ دى تيارېس. ا دېدى سوچ

دا مرکزاد بها دمین نے داد بهری جیاتی دا مقصدامی بیارتے عبت نے دا و به ی
تناتے خواہش شخصے و شیناں فورگذا خواہدی سرحاری کے خواہدی کا مرداری اے نے ادبدیاں کو سنشناں جبرتے ظکم دے خلاف بیل دہ برابری ما دا نے بھائی بیارے دا قائل اے دفوت اوم نورا گانہیں بھائدی ۔ بھافر برادہ کی فی نوری امیر فور غرب نال تے بھافر برگورے فول کا لیے نوری نال اور بری نظر اس نوری کو دے خواہدے نوری اور برائے تو دورا نے دی نظر سوالی "ادبدے تاریخ شعورتے اس بیندی دی در سیل اے جدے دی اور بیر بوئر فی المیب ناریخ شعورتے اس بیندی دی در سیل اے جدے دی اور بیر بوئر فی المیب کرے کھریاں کھریاں کو ایم سائل ای ال کا تا تا کو دائے کہ میں دائے دی اور کی دائے کہ سے در کا دائے کی در کے در کے دور کے در کا دائے کے در کا دائے کے در کا دی در کی در کے در کے در کا در کے در کا در کا در کے در کا در کی در کی در کے در کا در کا در کا در کے در کا در کے در کا در کا در کا در کا در کا در کا در کے در کا در کا در کا در کا در کا در کے در کا در ک

مری ہر چیزنوں ہے لیے براسے پورپ

نزں میری نئائتی وسے دھے

طفیل ختش دی نناحری اِک احنجاج دی نناعری اے اوہ جننے دی فلم سقے بیادہ اور جننے دی فلم سقے بیادہ اور بست کے البت بعد بعد دا فدکارانر اظہاد کر دالے "کشمیر" دسے سرنا فریس بیٹھا دوری نظم لبینے اور کی نظم لبینے اور کی مقلم البینے وگریسے علامتی نظام ال کی تعکم دان اور کی اور کی مقلم است کال ای عالمی اس نے باران درے کروا دوا بھانڈ اکرسرال مجتبدی لیے۔ اہمدا انداز وکھیور

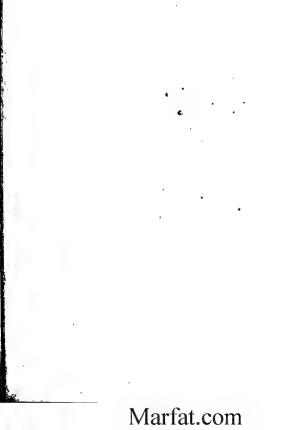
درہباں تول ایس دُھرتی اُستَّے محبیعتی تبدی ہتی اے اُستے ببیٹی کالی ما ما مانجا ہتی الم دے دانیال دی نھال محبیتی دے و ج بندے مُعِندی جا دے

111153

کیٹرا اگ بھادے ؟ "کشی

سمنی دی ختبو اواناع رقبی به عیس تر بقرار گدح دامالک کے ۔
اد ہدیاں اور یا نظال دامطا لعظام کردا ہے کہ ادہ سماج وج اک تبدیل دا جہاں اور یا نظال دامطا لعظام کردا ہے کہ ادہ سماج وج اک تبدیل دا جہا ہواں اور جیلزی تبدیل دیلے نے لیا ندی ہے ایمہ ادم نول دارا شہیل کھاند تے جیڑی دو آب یہ ان اور اس با نا با جا ہندا ہے اور اور ہسے ذہن وج صروب کردن نیں نظانیں خیال نیس تے سو چاں نیس تے ایمنال اور اپنامن وی برجاند الے تے اپنا وطن دی لوراک دالے۔ اور اور جند اپنے آب اول مردد و مورت کو داتے کو جہاں نظال بابند نیس تے بھانوی آزاد۔ براو جند اپنے آب اول مردد و مورت کو داتے کو درجے باسے آبے و نی دا۔ تے ایمواوں پابندی ہے جدی قید وج وہ رہ کے او مہنوں "سٹی دی ختبو" داخانی بن داشون کھیا ہے۔

پردفیسر محدرگونس اهت ر صدر شعبهٔ نبیب بی گورنمنٹ ایم نے ادکا لیج ، لاہدر ۲۸ رفروری ۲۹ تا ۴

يًا رُبِّ

اسے خُدایا فرل زندگی دیے ہراک فحرتوں ازاد کردیے ادہ میرسے اُتے ملال کردیے توکئینوں صاحب کمال کردیے جے ہتاں ہیں نے جہان دی میرے ال ہنتے جے ردداں ہیں تے ایمہ نلک دی میرے ال رویے الے میرے مُولا مربے خُدا یا کدی کدائیں تے ایمہ فلک دی میرے ال رویے کدی کدائیں تے ایمہ فلک دی میرے

يا رسُولُ اللَّه

رکیب آکھاں میں آج دی نعت تئیں او اول آخر مکولا کیدمیری اوقات کھھے میں سکین نمانا کھھے آیٹ دی ذات

مدنجيان

ئیں نہذیب تمدّن واں تے بیں قُدران ی جان ئیں شاعر درولیشس آل لوکو!میرسے مال جہان

میری سوچ سمندرول ڈونگھی میرسے بَند بے لہر ' بیں بِبٹال دی ہمر مجتن میں رُونق وچ شہر

کیں کا لی دھے تن دا مڑھکا ئیں بلداں دی ٹور نیس لوُری دھے گل دی ملی ئیں جا ٹی دا شور

ئیں وا داں دی ٹورنشیلی ئیں ندیاں دا گا،ون ئیں زیاں دی سوہنی خشبو ئیں جبیتر میں ساؤن

ئیں ان مُیل، وَصِرِتَی داگهنا مَیں ببلار فری حیال میں ان مینگیر دامست، ملا را ، مجلی میرا نال

ئیں آل جب رضا وچ تر نجنال ئیں ککلائیں تند ئیں دوم ٹی دیے کن دائھجمکا میں آل بازُوسَب ر

ئیں اکہ طرنبیاں وچ سٹ رسر میں ہندی دارنگ میں ٹمیار دسے ولدی دعھر من میں جانج بین نگ

ئیں بالاں دائبجا ہاس ماں دائرگھتے سیست میں ٹبھیاب دسے دلدی سُدھ کویں گھیرُووا گیت

میرے ساہ کول دیاں گو کاں میں بیٹیے داراگ میں جڑیاں دی حجُرِل جُرِق سِ ال خلقت بیندی جاگ

ئیں آں چڑھدسے دِن دی لالی ہیں سُورج دی ُھیے، بیں کا داں دا فجری رُولا میں را مّاں وی چُب کیں جیٹا ئیں جوڑی ' تُونب میں ڈھولی داڈھول کیں میلے وچ جِھال حَکِیرًا اِ ' کیں کوڈ ی میں گھول

کیں رانجھے نے سار دی و تجھلی ئیں مرنے دابتر کیں سوسنی دیے غشق دا ورقہ ئیں وارث دی ہیر

ئیں بینجاں دی بگ دا شملہ میں عزّت کیں آن کیں رسماں رتیاں دارا کھا 'میری اُجیّستان

ئیں را دی' میں بیاس تے ہوا' میں ل کا جناب جیٹراعیش ہے باع ج کھڑا یا میں دہ بھیل گلاب

کیں دُھرتی تے بیار داخطہ کی حبّت دا نواب خلت جی مینوں دُنیا جانے میرا ناں سِجا ب

أبركه

: ڈھاباں دے دچے مثبل ميحلال سؤرج كهاليا مھکیاں دلونے گل دھرتی ہنجر ہوگئی تقل بن گئتے دریا دُکھ اُج اُدرت ہوگئے بير كئي وا بن تحکیماں کھا دا سوچ نوُں عُقلال کے کتے میاہ مرزے حیلتا دلین نوگ عِشق توں بے بُرواہ صاحبال کیٹری آس تے بہرجائے کل کے راہ

لے زبان

و مجھل تے بیگر ی تیرتے کمان کھوہ سنی میسے رقوں میری قوم دی مجھیان کھوہ لئی تہذیب دین واسطے ویدے دیے حاکماں میری ما دری زبان کھوہ لئی

روُلَ واجال ماركَ والى كدون دى مُركَّتَى ؤڈ کے بچنے وجول کڈھیا زُم زُم دسے اُل دھونا ہویا ماں داکھیجو. نبہد وَرهیال دی مجین دا زبور

تے کچھے کپڑے نیائیں دی پئیں کھنیوں اُجے ندجیٹی نہ بنیا بواں مکان 'ایے جج نے 'ال ہُار کردا کل جہان دیزے لگدے جان

سُولِم

اُسال مجيُّوٹ نُوں سيج بنايا ملی سیج وے مونہتے ہاہی سُورمیاں تول کھئونڈے جھو<u>ف کتے</u> أسال بنجال دئ بگ لا ہی جرينح كأطه نرعنول سيق ائسال اٹبیرن ساڑسیے سالودان نول أسال اكتّال لا ثبال· اتے زُنے وڑے ماڑے گھوڑی جڑھن **توں ب**یلال لاڑسے أسان سُولِيال أُنْ جَامِرْ بِ فبروى سامهنول أزدل أنحصو فیروی اسیس فال مارسے ہ

بإدال

ساں نیکے بنکنے ہوندے اسیں بنڈ دے کڑیاں منڈے

ائیال کم ویے متھلے بہنال فرمائی عمد ال نے کہنال مُنڈے کویڈن کھِتُدو کھنڈی کڑیاں کھیٹ ٹنٹہناں

اُسال وُب کے کھیڈ مجاؤ کی فیب رہد کے خبخنی گاؤ کی جُد رُت ساون وی آؤنی اُسال فم تے مینیگ چا یا وُنی

سب کے لین ہلارے مائی عمرال دہے بچھبواڑے

فنیسرئبل آؤنا گج کے اوس میں فرماؤنا زج کے اسال رؤلا بانا زل کے بنٹسے تے گارا کل کے

اُسال باتی دسے و چ کدُنال فیر ہلک تاک کے ڈ گنا ل

حدردندیاں نے کھر جانا فرنھئیٹ سنے بُریانا اماں نے سیسنے لانا کوئی منتھا بول سسنانا اُ ج گرُرے سال میلنے مُہن کوئی نئیں لاندا سیلنے اوہ کِدھرگئے دہا ڈے کوئی دلوے برُت اُدھائے

بین دبال جوانی او مهنو ل جیهرانجین مواسس مینول

التارا

ادً! میرے ال کیڈن والیو گزرے ہوتے جیون دا اک کل موالیب نیے اک کار کے گلاں کرتے اورک کے گلیں کرتے

جیون دیے نال سنٹن دالے وکھال نُول مُثل جائیے اور بناتیے گامُور کھوڑنے ربیت دیے گھر بنائیے اور کھیڈر باتیے

کال دے بیتے بھڑن دی خاطر سپلال اُتے جڑھئے او کھیڈیسے مین میٹی اک دُوجے اول بھڑ ہے برمیرے ال کھیڈن والیو ہُن نہیں مکیضوں بھجیا جاندا دل داردگ اسے وُدھاجاندا

خورہے کس بل اکت رہے دئ ارنے دی ٹڑھ جا نا رُوح دہے بیجنی نے فرخورسے کیٹرے کوٹٹ فزگ اُ ڈُٹا

نال میرے رُل کھیڈن دالیو میرے کول نہ آقہ ناں مینتے ہوتے کسے دی لپ نوُں کدی نہ موڑ لیا وَناں ایمہ کم کدی نہ کرنا جوندیاں دسے نال جیوندیاں رہنا مویاں نال نہ مُرنا

کوئی آوے میسے رشیر وی ایمد مندیال دی چُپ توڑے

ابہہ ڈٹٹیاں ہویاں وٹکال ایہ۔ ایٹیاں ہویاں کیکال ایہہ گوٹگیاں بولیاں گلیاں ایہہاُ چڑسے اُجڑسے وہٹرے

ایمہ فجرال دیے رنگ کایلے ایمہ سہیاں ہمیں رنگ کا ل ایمہہ ترشکے برشکے جبرے ایمہہ نبیقراں ورگیاں اُنحقال اکھاں وچ خوف دیے ڈورسے بہدیجیب ال ہوبال جیوال بہت ٹیال ہوبال قلمال بہد کھلاسے کھلاسے اکھر لدی مجرط نہیں سکنے جہڑے

کوئی اوسے میرسے شہر دی ایمد صدیال دی جیب توڑے

رابطال دی ماریخ

اسیں واسی دلیں پنجاب دسے کید سئے پیسے او ساڈا ناں سالوں جمیا پنجاں پانیاں اہمہ وھرتی ساڈی مال

سانوں لوری دِنی موسال ساڈا جُمیا مکھ ہُوا اُساں اُل مُصِلاں دے کھیڈیا ساڈے کے کھس مُصِین مجھرا ۱۷ سانوں کیہڑی ماں نے جمیا ؟ اسیں کِسدے ٹیبٹر سال ؟ ساڈی سوچ نول کھادا کڑکیال اسیں مشل گئے اینا ٹاں

امیں داسی دسیس پنجاب دسے رکیہ بچیسے او ساڈی ذات ساڈا منوکرج سونا وُنڈ دا ساڈی' جاندی ' وُنڈسے رات

> ائیں مرزے وُرگے سُورے ائیں مجھٹی وُرگے سشیر سانوں نارہے دہین سلامیاں سانوں سجدہ کرے سویر

اُج ککھوں سانویں کُل گئے سادی کیچھے کوئی مذوات امیں گھٹیاں دسے دِج مُل گئے سانوں کُھل گئی اپنی ذات

ائیں واسی دلیں بنجاب دسے
کید بچکیدے او شہدر گرال
جھتے جگمر با دن ٹا ہلیت آل
جھتے بوہٹر دی تھنڈی جھبال

جعقے بابل عربہ آں بالدے جعقے بھیناں مان تقب را جعقے لاج نبھادن لاڑیاں جعقے لاج شمادن شرمجی

اُج کھُجل ہوئے ذمین تے 'مانوں جُھلدی نہیں کوئی تھاں ماڈا اُئینٹ ایپ گاچیا مانوں مُٹل گئے شہر گراں

اسیل داسی دلیں پنجاب دسے کید کچئیدسے او ساڈا حال اسیں اپنے آپ نوُں بالدسے اُج سوچ دا با لن بال ساڈسے جیموں رُدحال و کھ نیں ساڈسے تُنُ مُن لیسیب رولیر سامقوں ساریاں شاناں کھیاں اسیں ہوگئے اُج فقیب ر

سانوں ویلے ولین ولمیپ جیویں ویلی جب تبے کیاہ مذاکھاں دسے وچ انتظر و مرسینیول اُنظمدی کی 8

امیں چاک ساں اپنے بنتی ہے ہُن بن گئے جگ دسے چاک اُرچ ساڈسے مُسروچ ڈڈکدی پٹی سُنت دا ہواں دی خاک

مانوں دیلے اُیسا کیسلیا ماڈسے مرگتے نیں احساس اُمیں اپنی رُت نوں بونیسے امیں اپنا کھاندسے ماس امیں اپنے شہرنوں ڈوبیسے امیں آپ توڑ دے بخفہ امیں اپنے گرنوئر کٹ دے امیں آپیے لاڈ ندے سخم

اُسال جبیڑے جمے سُور مے اوہناں باہنوال کتیاں وڈھ اُساں جبیڑی سوچ کوُں یا لیا اوہنول دلیوں دِتّا کُڈھ

ائیں راٹھ سال سی بنجاب دیے سانوں دیلے کتیا 'منچ اُرچ اِک دیلے دی مجھکھ لتی امیں بیلتے دیندسے ویچ

> رانوں دیلے قیدی کر لیا راڈ ہے چار کھنے سے جال راڈ اراضی کتے گواچیا ساڈ ارکید پیکھنے او حال

ائیں واسی دلیس پنجاب دے ائیں جگ دے ہوئے غلام اُج کل وچ ٹھکھ دے طوق ٹیں مالوں کہیسٹرا کرسے سُلام l

مسری کولول دی لنگھہ جا بھُلالُ كُولوںِ وار بینے نال توں کے بھا . وَنَدُ دِلِوِينِ دِ جِ كِكْرَانِ رِكْرَانِ دِسے جِدِمِيُّلِ كَفِيْرِنِ كَ ر چرہ یاد آدے گا کمان توڑ کے شکسیں گیر تن

تخلیق کار

اماڈے دب نے سیں او شاعر، ىيى لكھارى تے ایں کلمے دینے بھیوں لوکو! اُداسی ساڈا نصیب ہوئی اُداس نہیں ہے جهان اندر اكرا وسي وركا مکتے دی کوئی!

رجيون

سادا جیون سُولی اُتّے کیمٹرانکٹے اپنی قررکتی ٹویا ایستے کیمٹرا کڈیکھے

روٹی دی نے مجاکھ جیون دی کدی نہیں ممکدی عشق دی چوری' مجیل دی مشسبو کدی نہیں لکدی

ادہ مرجا ندسے جہیڑے سیج تول ڈرجا ندینیں ادہ جیوندسے ہیں جہیڑسے سیج لتی مُرجاندسے ہیں

ر آکدی ایے زندگی

ر اکدی اے زندگی مینوں وی بل کے دیکھ لے میں تراسایا دائ مینوں وی برت کے دیکھ لے

تیری خاطر نبیضدیاں دائیں کِسرالکٹ یا کِس جانوں نکلیا ہیں کِس جانے سے میا

تیرے لئی میں ویھ آکے عبیں کئیب کہ لیا کس طراں میں ترا نیاتے بھنج کیل کی رکسیا

نیری خاطریل حیات حنگلیں رہندا رہیا تیری خاطر نال طوُ فاناں قسے ہیں کھیندا رہیا

تیری خاطراگ دے کریاہے دچ تردارہیا تیری خاطرزندگی میں دارتے چڑھدا رہیا

تیری خاطرزم بی مبیغا دا ل کِتی دار میں تیری خاطر پیقران دیسے نال کیتا بیار میں

نبری خاطر دِل دے اِکتائے تے میں گاؤندارھیا نیری خاطر میں نے نتی رمیت نے سوندار میا

تیری خاطر ننگے سبیب بی طوُر ہتے جاندار ہیا تیری خاطر جوگی منبیب مُندواں یا ندار مہیا

تبری خاطر میں سمندر و کھولے ہیں بھبول کے تبری خاطر و بچھ لیے مباڑاں دے سینے کھول کے

تیری خاطر فخردے مُتقے نول میکا ندا رهبیب تیری خاطردات دی میں زُلفٹ سجھا ندارهیا

تیری خاطرامبرال نوں پھنے یا بیٹیا وال میں تیری خاطر ماریاں تے ڈبرے لا مکیٹےاواں میں تیرے لئی قرابال بنے تن نے من کیتے نیں ہیں تیری خاطر برکچید نہ رکبیہ کیہ حبتن رکھننے نیس میں

ا ذرا اک دارمیرے رُدبرُدتے دیکھ لے شوق میرا دیکھ میری جبتوتے دیکھ لے

ئترال ہویان ہیں تینوں بھالا بھرنا وا ں ہیں ساڑ وا سِیبنہ نے جُنٹر گالدانمِصرنا واں ہیں

ميرك فحدايا

ز بین اُتے بنے خدا وال دیے اپے خدایا ۔ شہنشا ہواں نے با د شاہواں دیے با د شاہ تیرسے باہیجوں مرسے خُدایا بخنہاں دیے کو لوں امن دی خاطر ، میں بھیک منگاں کہ: تیری دھرنی تے حاکماں نے جیات تیرسے ای بندیاں دی ہے تنگ کہتی اُمن دیے ہاں تے ہے جنگ بازاں نے ہیے جنگ کہتی

ا سے مبر سے مولا میں کس دے کولوں زمین فیص سوسم ادھار منگال کہ: سار سے موسم زمین دھے اُتوں زمین دسے داسی نیس آپ کھا گئے اہد رنگ بھلال تے بترال دسے بیاہ کرکے
زمیں دسے بیلنے تے بھٹ لاگئے
اہمہ نہاں دُنٹ دی ہوا دسے مالک
کیرکس دِسے کولول ہوا دال نوبال اُدھا رمنگال
کہ: مُن ہوا دال نیس زم رحضر بال
ابہنال ہوا دال نے زم رسارا
ماری وُنیاتے وُنڈ دِما
اُڈن دالے بجھرو دال نول دِی مار دِنّا
کیرن دالے نو گھال نول دی ساڑ دِنّا
کیرن دالے نو گھال نول دی ساڑ دِنّا

ایہدراہ جاتی دے دین دالے میرے داتا اُدھار منگاں کس سے کولوں ہیں زندگی نوگ ضیعت بندسے شغیق افزال جوان لاڑ سے تے لال وُنگاں اوہ بال سوہنے ، جوان نارال جوان لاشے معصُّوم جہرے تے باک ہاسے مُرن قول مہلال میں جیٹرے مُرگئے ایمنال فیے راہنواں اوُل کس نول منگال ایمنال فیے راہنواں اوْل کس نول منگال

کہ: سارسے سانہوال نوُلُ آخری اک ساہ بناکے ہے جنگ بازاں نے دِچ وُھوں ہے کھلار دیّا

> مرے خُدا یا کیں کس توں ہا وال اُدھاد منگاں کہ : ہن تنے ہا وال نوس مجرن والے فراخ سینے ای پاٹ گئے نیں تے بین ندیاں دا سارا پانی ای سک گیا لیے نے تک گیا اے شُن اکھال نے دی ہے نبھراں دا بیاس یا یا

حُن دُهِرِ فَى مؤل دين دائے اسے جِبْر کا دا میں کس دسے کولول مفید کیٹرسے داکفن منگال کرسار سے لیڑسے نے نال آبود سے بیس لال ہوگئے تیری زمیں تے بیں جنگ بازاں نے ٹوئے کیڈھے تے جیس کیٹے نشہ جنگل تے بنڈ سار سے بھوڑیاں وسے نیں دانگ کھتے

تيرانواب (قابراتسم)

نینوں لکھ سکلاماں آبا با بیں اِک تنبیب لاکاماں بابا

ئبد دی ہوش تنبھالی بابا دلیھی نہیں ھٹ ریا کی بابا

نیرے دیس دے داسی بابا خاطب رازا دی دی بابا

اُج کک ہوندسے بیٹے قُران اوزا دی دئ اُجِی سٹ ان

دیس ترہے نوں چوراں کھاوا اُبنیاں کھادا ہورا ل کھاوا

اُجیاں کندھاں بیار چونیے بُرِرِّ قیدی ہوسگئے نیرے

دیں دی دھی دے گھتے دال رونہ سے ننگ میننگے بال

ہرگتے ہیں مزوُدر نمانے ہالی ہو گئے نموّ جھانے

خی لئی جیٹرا واج اُٹھافیے سُولی اُنٹے بِجیمیا جا وسے

دیس دے بندنے بین محبور تیریاں سو بیال حکیت بور

دیں ترہے وچ گھب ہنیرا کد ہو دیے گا موہ مجمد سویرا

حاکم بن گئے نیں جیوان بے وُس ہوگئے بیں إنسان

غیرال کولول مُنگ منگ کھاتیے آزادی دیے نعرسے لاتیے

تیرا خواب اد صوراً با با کون کرسے گا پُورا با با

تصكبوال

ست سمندراں دسے وچ ترکے ویکھ لیائے وطرتی دی ٹیٹی نے چڑھ کے ویکھ لیائے جیانویں بہد کے وُچے مُٹرکے ویکھ لیائے جیون دسے لئی بل بل مُرکے ویکھ لیائے

ہُن تے جی کردالیے میرا موت دیے متھے اُتے بکھ کے جیون دا سُزالذّال دُود

کتے ٹرُجاواں مُرکِکے پُرت نہ آواں

ربینیا وال بوڈھےتے إک رشد ہاکے جِس دیے وَٹ دی، میریے ڈھڈ دہاں وَٹمال وَرکے ہیں ليان بتحال سُطِركال بهنيان تذيان كارال وجول واج آؤندی <u>ا</u>ے برانظ يندائك ك ببرے . دٹ ہے ٹائی والا با دّ ہوجھے وچوں کڈھ کے مینوا اِک روپیا دیندائے

ميرك بفكهي إصدديال والاروج مال بشرهيال مبوبهوجا نديان بس نامنگ کاکے نیسنے داوج ، مارسے گن دار بہنا دال

بقلبا بهوبا

اک دِن سُنیا بحاني دارال اک مثبار نول کهندی سسح ره ره يحيق آ و ندبال بين گلال اوس 🕛 . طفيس ديال چاہیجے دین دا گیترسی جو كنال جينگا بهونداسي جدا ده نبكآ مونداسي كتأن سوبهنا مونداسي كلين موسنا بهونداسي سجه نال تضمطا كرداسي ہس مہس گلال کرداسی خُشال وُندِ والمجرداسي دِلان نُولُ گُندُهِداً مِجْرِدا سي

یتہ نہیں کِس یابی نے اور ہے ہاسے کھوہ لتے نیں جُب چینیا رہندالے کل موکلا بہندا لیے موجیس ڈئیا رہندالے ویمنیں کجئیا رہندالیے

نظرار کس دیاں لگیان ہیں سُدھراں کس نے ڈنگیان ہیں ادر ہے مُنڈتے دُوب نیس کیا کئی ہمارا لسٹ گھیاں میں

بے مجھی و چے بھائی داراں رکمنیاں گلال کر گئی سی انتقبال دیے وچے ہنجو بھرکے ادہ میٹیار خورسے کیسال گھرگئی سی

سوال

اُج كوتى نهين بنصف كبُصدائين كنتهوں كران سوال كيوں مُصِّل گئے كاؤن جَسُلار نُول تَصْرُك مِّنْ مَراك كال

اُج مِلَّاں شور مجانہ یاں تے سُنی منہ جا وسے گل اُج ہاڑسے یا دُن بِخالیاں تے روفصے بیٹے میں ہِل

اُج خورے کننے کھوہ لتی ببلال دی طفنڈی محال نبیں بال ایانے کھیڈیے نہیں واجال دیندی اُل

کیوں گبھُرد بیلیے زر دنیں نئے بھُتے بھُتے بال اُج خورے کنتے کھوہ لیا اوہ سالو دا رنگ لال اُج خاوَں تھائیں اُواس ہیں کی بھیناں تے کیڈیر اُج بال ہتے جبکال مار فیصے ما دال فیص مسکے شیر

کیوں اُوصل گئیاں رونقال کیوں چُیاں جار جینیر کو تی کڈھدی نہیں کرونٹیا کوئی اُن دی نہیں جُگِیر

سُبھ بُعِیّاں اُج دندا سطرے مندی دی بھتی رسیت اُج کوئی نہیں گاؤندی گھوڑیاں نرگدّا نے ندگیت

نہیں کڑیاں کر دیاں میڈوساں نہیں کل کے ہنداراہ اُٹٹ گئے میں ترینے دانگلے تے بھیٹ بھیٹ وقت کیا

اُج ہوکے بھردیاں پُونیاں اتے سہکے ہی ہے تُند اوہ بھتھے ہیسے رسیلیاں تے سہتی وُر کی سُند

اُج مِحْتِّ لِيرولِيزيس تِے لُول لُول ماليے يا ہ اُج بنيلے ہوئے اُداس کيول وَ جُعلي فسے تُصَيِّعاٰ ہ

باغین نمیں کول بولدی نہیں میں نڈا لاؤنداراگ اُج مرزائسا سول گیا نہیں صاحباں کہندی جاگ

كيول ڈيے مُنجے ہوگتے کھيڈال دے مُکتے جا اُج بِنے كُرلاندے رُكونيں كيول بيگيال تيال لا

اُج لنگھیاں کئی وسا کھیاں اُج کون وجادئے صول اُج کوئی نہیں مجھی گا دندا ماہیے فیریمگیل گئے لول

کدی اکسی سوینی ژڈھ گئی آج ژڈھ گئے شہرگرال آج کوئی وی عِزّت بیگ نہیں جو بافسے پَرچِجنا ں

اُج جو گی جوگ نوُل مُحبل گئے نہیں گرُواد سناں نوُل یاد اُج مُحبرے ثنا ہ مقیم ہے جا کون کرے فزیاد

ا ده يَنْظُ كِلِدُو كُلُونْدُ إل اده يَنْظِنْتِ بِركمان أج سهيال سهيال مُدهرال تِي مُقْرِيْقِ كَبْنِ جِان اُع چُوچِک اُگے جاکے بہتے قاضی تُجِنلی لان اُج کیدد وچ مسیست سے بیا دیندائیھے کے ذان

اُج بنِڈاں دِج اداسسیاں تے شہراں جے ہنیر کس کھوہیاں ہمرمختال نفر*ت نسے* لاتے ڈھیر

امیں رُنے بنے ثنین دیسا ڈی پُرگئی لئے ت امیں دنب گئے وج ہنیر مال ج ندریوا. زئبت

سانوں مجھے کھے ابالیاسانوں انی فیلیے کون اُج چیکاں ساڈے شیخت نیراسین خبرار کائٹے گاؤن أدبى اجلاس

کٹھیال بہہ کے اک دُوجے نوُل اچنے دُکھ مُناتیے نویں نویں دُکھ لبھن دے لئی مُرِکے وجھڑ جاتیے

نتوت

اُساں حیاتی وہے کھڑے تے پیقر اربے نیتے ہو گو کھیا ویں حیاتی جمی جمیں والی نویں جیاتی دیے کھڑسے تے کیمٹرا میقر اربے اپنے او دیے حوف دے باروں ڈرگئے سارے

وبلا

دِن جِرِّهِیا جِدُلک گئے آرہے مل دا گھگھُو دا جب ں مارہے کے کے ڈبٹر محکو دالا جیسی جیسی آ مجنگ لے بانہواں ببیبہ دیے ببخر مجن حلال دی کھا.

> شام سی دن ده طاکیاسا را گفگشو نیا کولادی لوت نوت گفرنور سجنال ٹروا ٹر داجا ترطیحے ہے

ومحبور

جعظے وُگدی لیے را وی جعظے چبندا جسن ال مبیٹھال جُرخے دی کوگ اُستے بہبلال دی جیاں

جھتے بایا اُساں بیا ر خصفے کیتے انترار کویں مبل گیب توُں مُبنول بھل دی نہیں تھاں جھتے وگدی اے را دی جھتے جب لدا جھنا ل

میتقوں رُس گیب لم سا مینوں بھکیا دُند اس

ندادہ ہندی والے ہُتھ بزادہ ہُرُڑے والی بال بحقے وگدی اسے را دی بحقے جیک المجسن ال

توڑاں مجوڑی کڑھساں فال کہتوں بیجیّاں تیب را حال انج بیٹ کفتے سال کدی بولیس نہیں کاں جہتھ وگدی اے را دی جہتھے جیسلاجستاں

أميل

ایس رُت دیے و چ ایسے دی کئی بھیل کوٹرنے ہیں جنہاں و جول جنہاں دیے دنگاں تے ہمئن اتبار نہیں آ دندا جنہاں دیے ہمئن نے مئینوں بیار نہیں آوندا ایسے دی نحی بھیل کوٹرے نہیں ایسے دی نحی بھیل کوٹرے نہیں

إكاحاسس

اک پاست و ہے کسٹ دھ ال ٹنگی میرسے باپ دی مُورت دُوجے پاسے دیبڑے دیج نیس کھیڈ ہے میرے بال کیس دریا دیے پُل دے دانچگوں دونواں دیے و بچکار

> وُرهیاں شے ایس پاڑپیٹے نوگ سیگون وا چارہ رنگاں بھرہاں تصوبراں وچ کالی مُورت (دِل دی اکھیوں دِستری صُورت) مُورت میلی ہوندی جاتے اپنے ہون دی اصلیتت نوگ کھوندی جا دیے

ملعيناه ويصور

باباجی! کیں اوتھے وسٹاں جھتے سارسے اُسٹے نہ کوئی میری ذات بچھانے نہ کوئی مینول کئٹے يُزدِل

اوہ سے تبکر حمیا ندسگاں دلدی گل سٹنا ندسگاں اندر جھاتی یا ندسکال مکدی گل ممکا ندسکال

طاغول

جنتے حنگلی چُرہیاں دُل کے طاعون دیے ذہر کھلارسے جنتھے زندہ ترہن دی خاطر مُرگئے سارسے ادس پرانے ننہر دسے اندر کنج و ریدسے ا د أبنده

سجنوا ساڈیاں لمیاں عمراں مارچیون ورصیاں داا ہمہ جون ائساں بل بل کرکے کٹیا ڈنگر کھا دیے وُریا ہیلتے وُریا ہیلتے

ان مُکایا فردی مجھھے محجھ رزیکے محجد نہ کھٹیا

ٹرُدیاںٹرُدیاں ساری دھرتی گاہی بپروی کیے مہوتے

فردى بيده ندشكيا

اُسال ٹو ہاں داوج بہر کے تُورِج قُدْل وَى بُرال وَ كُ

اين مريم

صَدیاں بھیوں اکیس دھرتی ستے فیسر اِک عیلے بیسا ہویا

کاسالے کے دَر دَر کھیب را پُورب کھیب رائجیب مجھر یا پیسار مُجتت وُنڈ دا بھریا منتے رہنتے گذاہ دا بھریا

وكال او بدا كاما كهوبيا عقلال أت ييك رويا

دُهس بِنَ نُحسبِی أنب رِخَبریا مارے جگ وچ رُولا ای رُولا کوئی آگھے اہیب، تضیری خشب کی مذہر کوئی آگھے اہیب، فا درولا

سُبِط نے اپنا بُوم طوطویا آون والا بہ ول ہویا

خُون دیاں بُرسُ اٹا ل ہوئیاں کا لیاں ہوئیاں کالیاں سیٹرکال رتیاں ہوئیاں کو سیٹے اُجھگٹے قوراں چو نیا ل

فیب دی ساتھوں کجوزہویا سُولی چرط ھدکے عیلے مویا

دیلے نے ہوازہ لایا مبسر کوتی آدے مریم جایا

بھٹ تے بھاسیا کون وَھرسے گا مُرن تول بہلال کون مُرسے گا

اہمہ سُن کے سیبسرا گئے لوکی پُنبِ دا موہرانھس گئے لوکی

سوالي

کے یورپ جان دا ایں توں کدی توں دی سوالی سسیں توں ایمناں گوریاں متھاں دبوچ کشکول بھٹریاسی توں جنا ایکا لیاں شسے کول جاکے بھیک منگدا سیس بُراج میں وی سوالی آں

میں او ہناں کا لیال ہے و تجوں تکینوں ابن آیا وال بھنہاں دسے بخت وی کانے نہیں کانے دنگ دسے واٹگوں جہٹرسے اپنی ہوا و چ اپنیال رُوحال دسے مُٹِقے گیت نہیں سُندے تیرے وسسنیکاں واٹگوں جہٹرسے سو ہنے خواب نہیں تکدسے جہٹرے اربی نہیں ورک

رجنان نور کھاکھ دیے بہلے توں اسکے دان کیآ اے
بین او ہالی تھاکھیاں دیے آئی
بین او ہالی تھاکھیاں دیے آئی
بین نیرے اُسکے سوالی آن
بین بیری نظر کرنا وال
توں میری سوچ میری عقل میرا بیادوی لے لے
میری سرچیز توں ہے ہے

پُر اَسے بورپ توں میری شانتی دسے دہے تُر میری شانتی دنے دسے

باڈیال جیسجال وُڈو سا بو ں سنگلاں دے ال سنجھو سا نو ل کوڑے مارو سا نو ل دِچ کجهری سُدّه سا نو ن وي كوثي مُنصف لَهُ جِس ديال الحَمَال بَهْجَفُر بَهُو وان

Marfat.com

جس دا کو ٹی صمیر بنہ ہو ویسے

نجومي

میرے دلیس دلو و نیکو میری گل نے کن دھرو ئیں نہاڈی حبّن ئیری و کیھ لتی اے نهاڈیاں کیتاں <u>وسے</u> وچ م محمد أكب أ بلآل د چ بندُوقال تُها دُبال كومشِبال أست مُن نے کا نواں آملنے بالتے ہیں دهونال أجبال كن دا ول مُن بذسكهنا دُهوناں اُجّال کرن دالے سِ لهدجا نديين منگن دالے نوُں نَصِر مذیا ما مزگ کے کھانا تہاڈی قسمت ہے وچ رہنے ایپولکھیا لیے

ر آڈیک

دھیساں دُور دیا ہیاں ویر نہیں لیندیے سار کدی کدائیں بابلا تُول تے بھیرا مار

مرسیٰ دی *څث*

مری وُ صرتی مِری استے ر رب سرن برن کے تول مینول جان دی ہودیں گی صَدیاں تول بری مرت دے محصول میں تری مٹی تے آیا وال ژا داسی ک*ال صَدیال تول* میں نیری گکھ دا جایا كھلا كِخْجِ مُجُّلُ لَكُنْيُ ابِسِ تُوُلُ مِيرا نام في ات العث تول ئے بے ہے تیکر ابهراماد سے ترف میرسے نہیں امهنال تحرفان تون ميرسے وكن سوك ام بن وسے ليس م براسه مرام تول واقعت بس اری مودیے جاتے مين إيشال إلى إدال

مين ايهنال نال بليا دال مين ابهنال ال مهيا وال میں ایہناں نال رویا وال تے ہر دُکھ تکھ دے وچ ماتے مين ايمنال ال رُليا وال مرے سنگی مرے بیلی مرسے جا پھے م ابهدسادي جان فيصمينول تول وي بهجان كيمبينول تری مبتی دنی خ^شب میریاں ساہواں جول آؤندی لیے مری زگ رگ دے وچ ببلدا لے لہوبن کے۔ ترایانی ابهدندال كعبث ابهد حملادا لكصيت تت بيتخ اید کندهال کچیال کو تھے تے ڈھارے کو ہے تے جُنے ا بہد جیتر د بہلیاں گلیاں تنے مالے بومٹر دیے سائے

امہد ٹوٹے وی وھر کیال فیے جہٹر ہے ہتھیں سی ہیں لاتے ابهدساريع جان وسيمينول تُول دى بهجان كيمينول ٹری مّدت وسے مجھوں ہیں تری مٹی تے آیا وال میں وُنیا دیج ٹی اتے بننيال دانگ بيمريا وال ترسے دُکھاں جی لودی . ہنیں تعقی ساری و نباتے ر بیھے گیت مینوں تیر ماں مھنڈیاں ہوا وال دے ندلیتھے اسرے مبنول کتول بھینال معرادال فیرے تریے توں وُ کھ بہو کے مجھے نہ کبیہ حال سی ماشے بگانے دیں وُلد نے بین تربے کئی ال نی ات امیں ککھوں سانویں مکدیے ہیں ترہے بیٹے لال نی مائے یرائی ماں برایا بال سینے بہنج لاؤندی لیے ہ بعلاسُولاں دے اُتے دی کھے نول نیند اوندی اے م میں حبون جاگ کے کٹیا اسے ایسال ال فی ات

کئی صُدیاں وسے عباراتے تول اکھاں باٹ گئیاں ہیں ابہہ مجبئہ تھک گیا مبرا میری سدھر اسے مئن مائے ترسے سیسنے تنے سوں جاواں ہیں تیری خاک توں جمیا ہیں تیری خاک ہو جاواں

بے اُتبارا

جس شاعرنوگ إنسانان نال بيار نهين بهوندا جيهرا شعراده مجندالسے شام کار نبين بهوندا ابني ذات سے خول چوں جيطرا بارنبين آقندا خاش ادبديان تحسد ريان تے اتبارنبين بهوندا

میں کیڈا جنگا ہویا

جے ڈنگر جیار دا ہوندا میں ڈھولے مار دا ہوندا مذہوندی دِل سے دِچ نفر سے مذہباندل سیسار دا ہوندا

کئی ننگھیال مست بہارال و ____ بجین نوُلُ وا جال مارال فسے ردروکے راست گزارانی فیسے بُن کوئی نہیں لیندا ساراں فیے کرکلی حیبٹ استے سنیاں نے مرے جنڈیاں میرہے جہاں کے وئیریا زمین ان یا دان و ہے مینوں بھیر یاں لگن راہواں و ہے کندھاں 'ال کھہندی جا داں ہے منراً ڈیا ں تھوں تے لاداں <u>و</u>ہ جدول گِدا با پاستیاں کے مرے جٹراں میرے جہاں۔

حک گورہا ل گورباں بانہواں فیے ہنفال وچ ممکھ انکاوال فیرے میں دوم ری ہو ندی جاوال <u>قس</u>ے کدی ابیٹ آپ جیبیا واں فیسے مُدناں نیب تب راتباں نے مرسے جڈیاں میرے جیاں نے وا کنگھیال تھب کی بناتے ویے اکھیاں وج بچلے باتے ویے ہندی نال ہتھ رنگائے ویے ہتیاں ت<u>ے ڈی</u>چے لاتے ویے لے سپراں تے سالوسیاں نے مرے مڈیال میرے جہاںنے بُعُلَّالِ دانهمسدا لا با تُوُل جراط گھوڑے اُتے آیا توا گل كىبىرى تحب نا بايا تۇرُ جدوبیرے ساڈے نہا توں تراسب را گایا تیاں نے مرے جڈمال میرے جہاں نے

Marfat.com

يبن تعيظ معيظ رووال تقمسان لوُلُ كدى ما مل نوْل كدى و آمال نوُك کیوں مصُلاں سبیتیاں گلاں کؤں میں ڈک نہ سسکی حقیب ان کوٰل حدوں ورھیپ کیتا سیاں نے رمیرے بیٹیاں میرے جیاں نے ہیں آ بنیٹی گھر تیرے وہے نُوسْ بال نے التے ڈریے وے سدھرال نے ربگ تھلیرے وے مرے کرکے نگن ودھیرے ویے رُل معِنگُراہے باتے سیال سنے مرسے جڈ اِ ں میرے جہاں نے توہزہ جد دا ہویا ا دھیلے ویے دل را ہوا تیب رہاں ٹولے وے ولسٹر سُڑ سویا کولے فیے کیول اُ کھ بیٹی مہنجو ڈوسلے وے نه بچیب آ کے سیال نے مرے بڈیاںمرے جیاں نے

Marfat.com

میں ردواں اُج تفت *دی*را ل^{ہ ہو}ک کوئی ڈکے وگھیاں نیرا ل نول كوتى عورك إيان أبيران الوث لوئی یا وسے نعبر فقیب رال لوگ کیول کھٹرے موڑے سیّال نے مرے جڈیاں بیرے جہاں نے اُج کوئی نہ یا ندی پھیرے ہے اع كندهان جارجينيرے فيے مینوں وول ول کھال ہنیرے وے یتی جایے موت بنیرے وہے مین جیڈیامینوں سیاں نے میرے جڈیاں میرسے جیاں

وابتطابؤس

جی کردا ایسے الی تے رکھنال نبدا ہویا سُورج تنے میں بھیاں کیدنقذ بران میں ہُن سُخنا! ساڈسے نوین جہان دیاں دھرتی تے اسمان دیاں

49

اک کڑی سی بیسیے منگدی جدرے کپڑتے ارو ار اگ کُولی پر کارچ بہد کے ال روڈ دے اُتے بھکال گئی کھلار تے گڑ گئی کھلار

ط **و**ا

ی دی گل بازاراں وچ حق دی گل اخباراں وچ سارے شرصدے سارے بڑصدے عل کدی نہیں کردے میرے شرف سارے خت منگی قول ڈددے کنمیر مسیر

ورهیاں تول س دھرتی اُتّے سُمِیْ تَیدی سِیّ اِسے اُتّے ببیٹی کالی مانا مانبا سِیّ اللفیے دانیاں دی تھاں مُسُمِیْ دلوج کندے مُصَدی جا دسے! میٹرا اگر بجھاوسے ج

اليرفرارث ببخاك

میرسے سوہنیو! شاعرو! قلمکارو! لبنے قلم نولُ حَجُوّی بہت دئیے

حق کھوہ لیے فیب زطالماں تول سُتّا ہویا بیجب اب جگا دیسے

پیلے معقال تے الایت جا فیرمندی و نگال سکیاں با نہوال چ یا دیتے

کڑیاں رُل کے رات نُوں ہاؤن رگدا گھڑے مبراں تے فیب رجیکا دیتے

فیرگوریاں جاواں دسے دُوھ رڈرکن مُٹیاں جِرخیاں نون ماہلاں با دیتے

بعیناں چُوریاں دے لے کے جان جَمِنّے بھکھیاں وریاں نوں بھتا کھوا دینے

مل روک دیدے أج بالیاں دے لونگ بک و فیب رسطا دیہے

چیٹرونمجییاں نے گاؤندے پیمرن ڈھولے کتے توڈی دا ڈھول وجب دیسے

گھبرورُل کے جافیجیسے میدیاں نوں کتے مجھنی دی ہیکسپ کوادیتے

کو کو دی واج فیب بیسے کئیں بینکھال باغال دیے وچ لمکا دیئے

چوں جُوں تے مک بک فیرسُنے اُجرُّے کھو ہواں نول پاڑچھے باتنے

میرے سوہنیو! شاعرو! تلمکار و آؤٹ تا بینجا ب جگادیہے

جیڈو ہوٹلاں نوُں جلوڈیریاں نے کوئی بیار دی گلسٹنا دِیسے

رادی ، انک جھناں تے بیاں جمل بنجاں وزاں دی شان ودھا دیتے

جھلاں تیز جھناں دیاں مطل کے تے جل کے سوسہنی لوک بار لنگھادتیے

اَوْمُبِنّوں نُوُل بھال کے تقلاق تجل فیرستستی داشہ۔ دَسادینے

جنج موڈ دیسے جاکے کیٹر ایاں دی رُل کے دائجے فرکن ہیسے ملاقیتے کٹاک روکیے خان شمیر والے سُتے مرزے نول فیرجگا دیتے

میرے سوہنیوا شاعروا فلمکاروا لاؤسٹتا ببخاب جگادیتے

ایس دیلے دسے چُرچکاں کیواں نے شیلے مٹی دسے وچ رلا دسینے

وُلِّے مُصِمَّی جمعے شیر دا فِرکر کرکے اکبرسٹاہ داشخت ہلادیکے

رسس كريت جا باك فرنگيال تول احمد كمرل فوك رفل معبّ است

توڑئیے ویلے دیے سال خانے بھگت سِنگویاں سیریاں لاہ فیتے

ایں دھر تی دی آبرور کو لیتے ماں بولی دے مان ودھا دیتے

ائیں وارٹ بنجاب فیے بانیاں فیے وارث شاہ دا خواہب سجا دیسے

بليجسي

کس دی خوشی مناوال ایستف کس دا سوگرممن دال

جمن واليال لئى ودھائيال مويال دھلىتى كإوا ل

کیٹرسے دُرتے مُتھا ٹیکال کِس تول منگن جا و اں

سوجال

توجاں وکھ دی کمی رات دسے وانگول مُكديان نهبن کومل کولی شاخ دے وانگول ئىكدبان ئېيى اك ئىدھرلىتى لکھاں ترکے لكهركرة دُعاوال سۇرج چن شاريال دانگول ارت دی چپ گذرہے ہوتے دیلے دانگوں گذرہے ہوتے دیلے دانگوں امدے کول کدی جاب نیس آیا

Marfat.com

کیتن ما برازال

انج الے جسال مُنگنود ہے آر کیا۔ نہیں ہوندا تریل نہیں بیاس بجھاندی سرچاں دائیندھ مُکدا ایس سُدھر نہیں مُرجاندی

كلتےأج

نُوں دی با ہائڈ ھے دارے بورپ وکیس آیا ایں میرے بنڈ دیاں بیارسوغاناں اپنے نال لیا یا ایس

میاوی ٔ فردل کردای دایس دا پھیرا لاؤن نوگ پینے گھرنڈن دیجین دیسے نیشر کا جاؤن نوگ

ئة السِبت گئيان بيئ مينول بَورب ويوچ آئى نوُل دىس كدى نهيس ئىگيامىينول بىنج نديال دى جاتى نوُل

میسے راؤن دیم گروں با باکنج گزرنے بریال سنا بھچے رنہ کورپ والیاں گلال دیس دامینوں حال سنا

ہاڑ جینے میں وی بڑھیاں گھراں نوُں مِٹّی لاندیاں بیں ساؤن میبنے وچ مٹیاراں مُن دی ببنگاں با ندیان ہیں

مُن دِی لوری مے کے مانواں ہالاں نُوں کرجاند اِن مِن مُن دی بحبیناں جانواں مے نال بینے در کھٹ ڈاندیان ہیں

دِن دِماراں اُتّے کُڑیاں مندیاں کُھے وی ندیان ہیں مُن دِی جٹیاں مُرکی دیلے دُ دھ مدھانی پاندیان ہیں

کنکاں دی دا ڈھی نے دیدے ڈھول ہے ہی جدا ہے ساڈسے بنٹد دیے لینہ دیے لیسے بیلہ جے وی لگدائے

جابیا گُذَیا بوٹردے تھائے مرزے دیالنداے ننردے کنڈھے ہمدے دکوجڑی اُج دجاندائے مژن وی گھرُوڈانگال کھونڈے نیلاں نال جیکا ندنیں مین دی منڈے نیلے دلوج ڈنگر جارن جاندے ہیں

اُجے وی اُکھ کے دھی راتیں ویر جبلاراں و ندیے ہیں کھوہ دی گا دھی اُتے ہمرکے اُج دی ڈھنے کا وینے ہیں

اُج دی شام دے ویلے نیڈ توں ڈار کا اُوا دی ننگدی اے جیست تے ہدر کوائی عمران خیران ہودیاں مُنگدی اے

ہُوجی باب بولے کولوں کڑیاں مُنٹے ڈرنے نیں کچا مجولیا توڑ کے اوہدا اجے دی ہولاں کرنے نیس

ہُن دی سارے بڑنھے دُل کے بوٹر دی جانوی جنہ بنب رُل کے سارے تُحقّد بنیدے دُل کے دُکھڑے سندنے بن

دُس خال دینے مُن دی لوکی بیار محبّت کر دیے نیس رُل کے دُ مِبّال لوچ مطرف زُل کے بالے کھرف نے میں نیں گڑتیے بہن کرہیں دیتے آپر دھابی ہے گئی اے مرمجیت بیاد حیاتی فضد بن کے رہ گئی اے

میں نے منگ میں یاراں والی منفنا بن کے روگئی لیے وَوْجِدِ وَدْ هِدِ كِهَا مَاإِلَ دُوجِ نُوْلُ بِينًا وَلَى بِيلِنَى لِيهِ

ہزیان خواب خیال حیلاراٹ پوف بلاں راہ ملے ہیں بداں دی جوڑی دی مقال بُن نویں ٹر پیٹر آگئے بیس

گرطے مٹی دے ٹٹ گئے کُرلیے گھر کھرنیکے لگے نیں گرگھر دلوج ٹیبی ویژن گھر گھرمنڈوے لگے نیں

بگاں دی گل کھے رہ گئی منٹرے وال دُوھانسے ہیں بہیرتے مرزامبُل گئے سارسے بُن نے ڈِسکو گانسے ہیں

کر ایس نے بہن وال کٹا لئے گئ بُراند سے عُبیان ہیں مہن تے دا بگ شدائیال فتقے سود باز کُفال کھیا آئیں گھرگھر دیوچ کیھے جبلہ ہے کیٹرا جیانیں بہندا ای گھر دیاں جنیاں دچ دی بندہ کل موکلار پیندا ای

نه مُن وبلن گُرطت تشکر نه هُن بین میسی کلدین بین گُنّه وَدُ ه کے مُن تے ساد سے لل و رفح ل محد نیس

نُٹ گئے مل بنجالیاں موطے ٹُٹ گئی ہتھ دی ہے وی مانی مُراں وُور دی گِل این خیز میں منگدی سی وی

مُن نے دیے نال گان دالی اگ سنبھالی جردے نیں مُن نے کڑئیے میرے درکے پاکسنبھال بُیردے نیس

ساڈیاں قدال سے ال بہلی کیدکید کارے کرگئی اے کب کُر بیانن مسے کے ساڈے گھفیر سے لکے کھڑکئی اے

وُڈیاں وُڈیاں بلباں کولوں لو دیوسے دی جبگی سی تُقِل جا ہُن اوہ سوہل جبانی تجیٹری او تقصیلی سی

را ڈے کول رانیاں گلاں رُت نوباں دی آئی اسے ماڈے کول بن محبضین کرتھے تبد دی مجلی آئی اے

وید نویں کی توک دی سکھ کمجھ جد توک و تصحبادیں گی سارے بنڈوچ ابنے آب نوک کل مملی با دیں گی

بھٹر اِں نظراں میے ال لوکی نینوں دیکھن جاکھن گے بیٹیباں گلاں جے نوک تجیبات مینول باگل آنھن گے

جے اُن او تھے کھیزیں با با فریں او تھے جا الکیے ؟ ول مُٹ جاد سے نے فرمجو عثیال سانال رہا الکیہ؟

ومنس

اے وہیں تُرُل کے شاعر دسے سوہنے نواب وَرگا ایں جیٹرا اوہ جاگدیاں انحصال دسے نال تحدالے تیرسے جبرسے نے مجھولا بن ایں انگے بال دسے وانگوں جیٹرائٹ وی بہدا لیے

ترسے بیلاں داجانن خپدا سے دِج یا بی دے ترسے بانی دیاں جپلال ہیں جبراں لے بیا نودی ترسے پانی دسے دِ جَبِل مارسے اپنا محسن کھسے ہیں ایمد کلیاں محل جو بارسے تنے الے سانجو منسراں دی بڑی ٹوئش رنگ مگدی ہے۔ تیرہے باغاں دی ٔ شبونہ کئے مستی ہُوا واں دی مینوں ملہار لگدیے ہیں شہانے سُر ملاحاں ہے تے تیرے گرجیاں اندر مجتمے ابنِ مریم دسے زمیں تے اُنبراں دی اِک عجب تجربہ لگدھے ہیں

کے دنیں توک تیسو ہنا ایں زمانے تول بڑے دبیال بڑے شہرال بڑے بنٹراں توں سوہنا ایں میں ٹر وا ہنس نوں دی دیمجیا کے باغ دے اُندر پرادہ دی تیرے دگرے با نیال دی ٹورور گانہیں بڑا سوہنا ایں دنیس پر ٹول میرے لہور ورکا مہیر

سنناداندر

ہ وال تھرسر دیاں اکھال جورات لگھے دن بیت دائے وج میا بیاں دسے

جُنَّةً مُدُّمُ رَال دالبِي فِي لِير ہويا جان بيس گئي كے دِج جِيابِياں دے

کیس نفن راں بھرے کندا ندر مان کرتیے کیویں یارانہاں تے

سکے دیر دی دیر کمان ایستے سنگ شط جان بھیر دچ ماپیاں دے

الوارد

اسیس بها در اسیس جوان ائسان بهوا و چ میر جالات مارسے پنجبی مارئسکات مانوں فیرا بوارڈ ابہسر لمیا اسیس بہا در اسیس دلیر

پورٹ جھم اید دُنیا ایں ڈاہڈی بٹگی اینے رنگال دیے وچ رُنگی منیال نہیاں بین بچوہاراں مردم ایتھے رہن بہت رال

کیملال دسے نیس رنگ نراسلے رئیب نے اچنے رُوپ چ ڈھالے جنت ورگسیاں ساریاں تھالواں ایتھے جمگمبر بان ہُوا وال

معصُّومی دا سُجبِت نا نوال بال فسنسر سشنتے مُرمِم ما نوال نش نُس کر دیال نہیں مثیارال بُریاں دانگوں مجھر دیاں ڈارال سونے وانگ شہندی زُلفال جھلال نیلیاں نیلیاں اکھتال جائیں جائیں ہیں کردے کیدو کولوں ایمیٹی ڈردسے

نہ کوئی مرزا نتیب رجلا وے نہ کوئی کرانجھا کمندرال با وسے نہ کوئی و تحجلی بھرسے و جاندا نہ کوئی گاؤن کہجر دسے گا مٰدا

ا مہد مُنڈے نہیں کھارے جڑھنے نہ محدودی دباں وا گال بَصرُّدے نہ کوتی جاجی گھوڑ یاں گادہے نہ کوئی نمھانی سشدمہ یا دیسے

بخین نهیں داگ بچرائی مئٹ کدی ند کوئی او و ابول سستنگدی ند کوئی ایستف جهندی لاندی ند و د بہٹی مکلاوے جاندی

ایتے مال نہیں جرفے کا اہندی دھی دیے لئی نہیں داج بنا ندی نہاں صدی جا ندی نہاں منا ندی نہا ندی نہا ندی نہا ندی نہا ندی نہا ندی نہا ندی استے سے س

کوئی مرجادے تے نہ روون اپنے سروے وال نہ کھوون نہ ایمہ وین سباپ کرفے نہ ایمہ مویاں دسے نال مردے

کل مکلّے عسم اِل رہندسے وکھ کیے دا کدی میں سندسے بلے حتی دا موہب را کھاندسے اپنی ذات دا کرب لکا ندسے

چربے نے احت لاق دی لالی پر دل بیں احساس توں خالی اینھے خششیاں چارہے باسے اینھے ڈکھ ڈکھ بیندے کاسے ایتھے زُر دا دریا وگے مینوں کجھ نہ چنگا سگے دیس ایہدمینوں موُل نہ بھائے مینوں میسدا دیس 'بلادیے

جفتے دن دی رات جہا لیے بخصے جیون اکسندا کے جفتے سکال ہوئے کا دال جفتے بکندہاں بنت بلاد ال

جمتے ہمیرال موہرے کھا ون ا بحقے سوہنیال ڈُٹ ڈُٹ جا دن جمتے دُلتے بھانسی جڑھدے جمنٹرال سختے مرزےمرف

جنفے دُکھرای دُکھراے بنروی جنفے مُجکھرای مُجکھراے فِر وی جی کردا کے ادستھے جا وال اوہری دُھوڑ داسٹ رمہ بإ وال

أبناك أ

مرے راوی مرے را وی تیرا پانی تے میرا لگو کیے نے ویکی فرتا ہے نیرے پانی دیے نال میں تے چڑی وی چئے نہیں مجردی مبری دھرتی دی میرام امرائ برداشت نہیں کردی۔

> میرسے دادی میرسے دادی اسیں مجبُور ہاں دونویں اوُں سُکا ایں میں مُجاتھا واں کدی نے آن بُجاں گا تیرسے سُکتے کنارسے نے فیرادہ مِشلیاں ہوئیاں گلاں فیرادہ وسرسے ہوئے ماہیتے

فبراده نبيان مبوئبان نانان ایسے پرانے گا دُن اوہ جیڑے کدی تیرے کنارے تے نیرے ای جیبٹر وُوال *سے سنگھ نے* وجیکار جوٹٹے نُوْسَتَى والى اوه شهناتى جربن گئتی راگ و کھاں دا اده ونجبیی ببار دی جبیری ا لارم بن گنی تُفکھ دا <u>بیں ۔ اُ و بہو ڈ ھول جواعلان کر داسی</u> تیرے سے کھ وا وجا وال گا میں آ داں گا میرے را دی میرے را دی فداكواز دسي مبنول

ذرا کواز دسے میبنول کدوں دا بیں ترسٹ داں بڑی اِک شام وکھین نوُں ابہدا کھال ترس گئیان میں مرسے بُشنے دی مثی دی ترمدی لیے

ترب بانی دی مضندک نول ترے گارے نوُل جی کرداسے میرا بنے حبم تے لاوال تىرى تىدى بۇنى دەھەل دىے اُت دورٌ دانبا دال فج ہودے نبرك سين دى طندى والوك مي حمال ميرے تے قرمن ہے، لكعيه بال نمازال وا کاِں جدیے میں تیرے یا نیاں فیے ال وضنُّو كركيه

> مرے داوی ، مرے داوی میں اداں گائیں آ دال گا تیرے دَرتے

ساڈی رصل دا وڈاحسہ کھیٹاں دے منظران ویج حیاتی گز اردااے طفیل خلش دے

ول تے دماغ جدا بہد منظر ہرو لیے ترجملی یائی رکھدے نیں ،او بنوں ال پنجمالی ، جوگاں ، بالی تے بیٹاراں ہرو لیے شاعرى تة أكساند ب ديند ينس اوبد يرشعوال وي أوا ويناب كد يصد او تدات كدي ونال تے اُن ہونیاں دے ذکھ تر دامحسوں مند ااے۔اوبدے شعران چوں سستی تے مرہوں دے ساگ دی رالی مِلی خشبوا دندی رہندی اے۔او ہدی شاعری داایم وصف او ہدے دھرتی نال بڑوے ہون دایقین دوان کئی کافی

''مٹی دی خوشبو' طفیل خلش دیاں او ہنال معصوم تے تریل دھوتیاں سدحراں دی شاعری دامجموعہ اے بیجیز یان اپنی رہنل تو لاؤہو کے اوېدے بردے دیج آپ نمبارے پنگر يال نيل-اده يورپ دى لفک پنجک حياتي دي ره كے مائنى ترقى دے ادى ماحول نول و يكھدااي نييل سگول مان دادی اے کہ جس نے انسانی حیاتی وچ اُنسال دیاں سہولیاں پیدا کر کے اوجوں اُ کی سوکھی تے سوکھا لی بنایجا اے،اجنی ماحول وزج اوجوس کر داا ہے کہ اوہدی اپنی تجھان کیہ اے؟ تے اوہ اپنے اندرول جیمزی خشیر محسوں کروااے اوہ اوٹ مٹی دی خشیراے بجیمدے وچ موہنیاں محست و تدکورال نیس۔ اوآ من وچوں أے بہل تے بوڑھ دے وَ کھ جمیزے کوڑھیاں چھانواں دیندے میں تے جہاں دے تقلے بہرے لوگ زل کے حقہ بیندے میں او لگھ کیت، ذهبال تے یائے زل کے بُر دےاوہ دے تلحی ساتھی، جانی رات دج کیدا یا ندیاں میناراں تے او بنال دے مہندی رتے ہو، گھرال وچوں آخد اکو بیاں دادعوواں ، بالاں تے تجمر وواں دیاں معصوم کھیڈاں ، واڈ حیاں اُتے قرجدے ڈھول ، مرزے دیاں ئر ان ، جوڑی دی تان ، تجمر ووال وے للكرے بركوياں تے مُنزياں دابالے بولے كولوں ڈرناتے كھرال دياں كندهاں أتے في سلحي سلحي مثى ايبنال سارياں وچوں اوسے مثى دى شخى مثى خشبوآ ؤندی اے جیمزی اوں دے بچھ دچوں آؤندی ائے۔اوہدی جائے تر قی دیگے الیں ماحول دی بندہ مجر پور حیاتی گزار دیاں دی کلارہ کیا اے،اوں نوں دسیاجا ندا اے کہ تیرے اپنے دلیں دا بن ایب حال ہو گبااے کہ:۔

گھر دے جیاں وی دی بندہ کل مُکان رہندا اے

تے اوہ سوجداا ہے، دیکھو

لَبِ كُو عِانْن دے كے نال بنيرے دے كمر بحر كى اے (NIZ)

ساڈیاں قدراں دے نال بیلی کید کید کارے کر می اے

او بدايها صاس ، أن و عالمي ما حول وچ إك ساؤا ثسان واا صاس احاد بد سامنے أنّ وي ترقي وي اے تے ايس يارول متول دی ایم شنزل انسان دے باقی ہوجان تے اوہ سے وچوں دو ہے انسان واسطے پیدا ہون والی میر بحبت، خلوص، بٹارتے بحرین دے مک جان پاڑوں آیا اے، او پی تحصدااے نویں تہذیب نے لوکال نول بَد تہذیب بنایتا اے، ملال وے رو لے نے اِنسان نول اِک دوجے دی آ وازستوں وی آتر کر وِتا اے اوہ الله تعالیٰ نول فریاد کردایا کردنیا أتے امّن وَرتاد بوے تال جے دیگال دے رولے دیجی اِنسان چیزی آواز وُوسیے انسان نول نہیں ایز اسکد اما پیدا واز ایرا اسکے، بندہ بندے دے کول آ وے، بندہ بندے دا واڑ دیے ، استحے مہر بحبت ، خلوص ، ایثارتے بھرین کھنڈ جاؤے۔

كدى كل ايهدا ، كد ، مني دى خوشبوه إك يا مطفل خلش د سايل سوهني وحرتى تر وحل نال جز سر د من دى تامنكو وااظهارا س

دُو ج پائے آج دے اِنسان فوں او ہنال قدرال نول اپنان دی پر بینادی اے، جیمریاں اِنسان نول حیوان بنانوں وکدیاں ہیں۔

دُاكِمْ شهار ملك چيئر مين شعبه پنجال، پنجاب مور قدام فروري 199